

مودا

مودا از نگاه ژاپنی ها به هر فعالیتی اطلاق می شود که برای سازمان ها ایجاد هزینه می کند، اما ارزش افزوده ای تولید نمی کند. به عبارت دیگر مودا مجموعه فعالیت هایی است که از نظر مشتری نهایی ارزشی ندارد و مشتری تمایلی به پرداخت پول برای این فعالیت ها ندارد. حال برای آن که با این بحث بیشتر آشنا شویم به ذکر ویژگی های آن می پردازیم:

آقای تایی چی اوهنو معاون تولید شرکت تویوتا موتورز که بعدها به نظریه پرداز نظریه تفکر ناب تبدیل شد، مودا را به ۷ دسته زیر تقسیم بندی می کند:

۱. مودای تولید بیش از نیاز بازار، مانند:

تولید محصول بیش از نیاز بازار ، با هدف فروش در زمانی دیگر
تولید قطعات اضافی با هدف انبارش برای جلوگیری از توقف خط
تولید اطلاعات و داده هایی که از آن هیچ استفاده ای نمی شود
تولید کپی های اضافی و نگهداری آن در مراکز مختلف
ایجاد پرونده های اسناد و مدارک ، بدون هدف مشخص

۲. مودای انتظار و تاخیر، مانند:

انتظار ماشین برای تعویض قالب یا راه اندازی اولیه
انتظار اپراتور ، در حالی که ماشین کار می کند
انتظار قطعات برای عملیات، بازرسی یا حمل و نقل
انتظار ماشین ، برای اتمام کار ماشینی دیگر
انتظار ماشین برای تعمیرات کلی و جزئی
انتظار نامه یا سندی برای امضا در کار تابل مدیر
انتظار ارباب رجوع برای دریافت خدمات
انتظار یک نامه در ماشین نویسی

۳. مودای حمل و نقل، مانند:

حمل مواد اولیه به انبار یا سالن تولید
حمل کالای در جریان ساخت
حمل کالای ساخته شده از سالن تولید به انبار
حمل کالا ، به بازار مصرف
حمل کالا ، بین انبارهای مختلف
حمل تجهیزات ، ملزومات و...

۴. مودای حرکت های اضافی، مانند:

تردد کارگر برای دریافت قطعه و ابزار از انبار
تردد برای انتقال قطعه یا محصول ، به جای دیگر
حرکات اضافی کارگران در ایستگاه های کاری
در دسترس نبودن اسناد و مدارک لازم
تردد بیش از حد افراد در طبقات ساختمان

تردد ارباب رجوع ، برای دریافت خدمات

تردد نامه یا سند از جایی به جای دیگر

۵. مودای انبارش، مانند:

انبار مواد اولیه

انبار کالا یا قطعات در جریان ساخت

انبار ضایعات و دوباره کاریها

انبار محصول (محصولات مختلف)

کمد های نگهداری اسناد و مدارک

با یگانی

۶. مودای ایراد در فرآیند، مانند:

هر کاری را به روش نادرست انجام دادن

هر کاری که انجام آن لازم نیست

اموری که توسط پیمان کاران می تواند انجام شود

انجام هر کاری که برای سازمان هزینه ایجاد می کند ، اما برای مشتری نهایی ارزشی تولید نمی کند

هر کاری که ...

۷. مودای تولید ضایعات و دوباره کاری، مانند:

ضایعات حین تولید

دوباره کاری حین تولید

تعمیرات کلی و جزئی محصول تولید شده

دوباره کاری روی نامه ها و گزارش های اداری

گرچه این اصول در صنعت خودروسازی پایه گذاری شد اما مصادیق آن در بخش های دیگر و از جمله خدمات نیز وجود دارد. به عنوان مثال کلیه فعالیت هایی که برای صدور یک فقره گواهی نامه پایان دوره آموزشی یا مجوز احداث یک واحد صنعتی و یا معدنی انجام می شود، از نگاه عرضه کننده خدمات ، سازمان یا اداره دولتی (لازم و اجتناب ناپذیر است، اما از نگاه مصرف کننده نهایی تنها چیزی که اهمیت دارد، برگه گواهی نامه یا مجوز است که در پایان این فعالیت ها صادر می شود . بنابر این اگر بخواهیم از نگاه مشتری به مسائلمان بنگریم، بسیاری از فعالیت هایی که انجام می دهیم مودا هستند. مطالعات و بررسی هایی که در شرکت های برتر دنیا انجام گرفته است نشان می دهد که در این شرکتها تنها یک فعالیت از ۲۰۰ فعالیت آنها تولید ارزش افزوده می کند و مابقی هزینه به سازمان و نهایتاً به مشتری تحمیل می کند.

به راستی برای یک بار از خودمان سوال کنیم. آیا آمدن و رفتن های غیر ضروری کارکنان سازمان و ارباب رجوع همگی لازمند؟ آیا با جابجایی ایستگاه های خدمت رسانی نمی توان از آمد و شدها کم کرد؟ آیا همه برگه هایی که به عنوان سابقه کپی می کنیم لازمند؟ اگر سوابق لازمند آیا جای مناسب و شیوه معقولی برای نگهداری اسناد داریم؟ آیا تابع این تفکر هستیم که هر چیزی یک روز به درد می خورد؟